

Mérey Katalin

Gloria victis

„S mégis, magyarnak számkivetve,
 lelkem sikoltva megrid -
 édes Hazám, fogadj szivedbe,
 hadd legyek hűséges fiad!”
 (József Attila: Hazám, 1937)

Meleg van. Pokoli meleg van a Corvin közben. Szellő nem rezdül, hang nem hallik. Itt vagyok, de messze járok. A zombori iskolaudvarban, tizen-négy évesként. Eső után vagyunk, borús az idő... Sár, latyak. Borzongva suttogunk, még tart a suttogás korszaka. Kétségbeesett, reménykedő lelkesedés: Kitért a forradalom! Az apám rosszat sejt, sötétén járkál a házban, a rádiót bújja, bár tilos. A rádió is, a hallgatása is. Később már nem annyira tilos, sőt. Az utcán egy ablakba kitétek egy rádiót, hogy mindenki hallhassa..., amit hallania kell.

Nemsokára 61 éve... És most itt vagyok... Itt vagyok... én... annyi év után a Corvin közben. A srác kicsi... A puskája szinte nagyobb, mint ő... A Corvin közt tökéletesen újjáépítették (ismét ez az áldott általános, határozatlan alany). Nem tették, nem tehették meg azt, amit Hiroshima megtett... És mégis: a Corvin köz, amelyet teljesen kilőttek, ahol annyian elesetek, amelyet aztán egészen újjáépítették, mostanra szimbólummá vált, idézi és őrzi a mi tiszta, végtelenül tiszta forradalmunkat. Mert kezdettől fogva mindig mindenki; minden rendes, becsületes ember forradalomnak hívta.

Újjáépített Corvin köz... Élet, fény, világosság... Ragyogó emléktáblák, föliratok; emlékező, kegyeleti sorok; csillogó márvány, ékes aranybetűk... A gyerek szoborarca... Aztán egyszer csak a szemembe ötlük: GLORIA VICTIS.

Csendes, mélységes, végleges és tökéletes elégtétel, megnyugvás tölt el. Végre végig gondoltuk, végre kimondtuk!

Tulajdonképpen nem bánom, hogy nyilván nincs igaza Kölcseynek, hogy mégis: szabadság virul a holtnak véréből!¹

Van egy 1922-es imakönyvem. Lehet, hogy nem is az, de annak használták, imádkoztak belőle a Fölöttünkvalóhoz. Kalocsán adták ki, már Csonka-Magyarországon. Megrázó az imakönyv előszava: „Kézikönyvünk édes hazánk szűk határain túl is otthonra talált. A messze idegenbe szakadt véreink hívják szeretettel Amerikába. Azért, bár szegényesebb köntösben és mégis jelentékenyen fölemelt áron újabb kiadásban jelentetjük meg [...] míg mi anyagilag talpra állunk ...”² Két cím a tartalomból: A hazáért, Ima hazánkért. A kitántorgók tehát így imádkozhattak az Úrhoz... Névelővel az egyetlenért és birtokos személyraggal a miénkért.

Tempus fugit...

'30-as, '40-es, '50-es évek... Öt- és ki tudja, hány éves tervek... Koncepció és koncepciók, kivégzések, likvidálások... Kimondhatatlan és kimondatlan dolgok... Szabad Európa, Amerika Hangja...

Tempus fugit...

A magyar nyelv ajándéka, hogy amikor forradalmat mondok, mindig az '56-ost értem alatta. A '48-ashoz jelzőt teszek, ehhez nem. Ez: A forradalom (határozott névelővel).

¹ „S, ah, szabadság nem virul / A holtnak véréből” (Kölcsey Ferenc: Himnusz)

² A nőkongreganista kézikönyve, Kalocsa, 1922

A '80-as évek elején valami csoda folytán ott voltam azon az emlékezetes előadáson, amikor 21 percig tartott a taps, amikor történelem történt, és mi csak hallgattuk, hallgattuk újra a Himnuszt, és nem tudtunk betelni a szavakkal: szép Magyarország, édes hazánk.³

Eleinte csak gondoltunk rá, aztán odaátuk hívtuk, majd kicsit akadozva anyaországnak, bár ez nem mindig volt kívánatos, majd hazánknak, szellemi hazánknak, kis hazánknak... Végül lassan-lassan édes hazánk lett újra, mint az imádságos könyvben... Édes hazánk lett újra, és szívébe fogadott.

A Pesti srác szobrán nemzetiszín szalag... A szegedi Magyar Pietà fölemelte a fejét... A dóm-ba a hívők már nem a Vae victis föliratú kapun mennek be, hanem a főbejáraton, hisz hitet tetünk, tanúsítja a két torony derekán az idézet: „Az nem lehet, hogy annyi szív hiában onta vért”...

Gloria victis

Itt és ezzel be akartam fejezni. Gloria victis.

DE NINCS VÉGE!

NINCS VÉGE! NINCS VÉGE!

Édes Istenem! Megint új nyelvtörvény egy elszakított (sic) vidékünkön! Végtelenül kes-

rű lettem és tehetetlen. Ugyanaz, ugyanúgy... Az '50-es években nekünk, a '70-es években a gyerekeinknek (a mostaniak akár az unokáink lehetnek), minden nemzedéknek meg kellett és meg kell harcolnia a magyar szóért. Letaglózott a hír... Hatvan év alatt semmi? Hatvan év semmi?

Az nem lehet, hogy annyi szív... Az nem lehet, hogy a Magyar Pietà örök időkre lehajtsa a fejét. Hiszem, hogy eljön az ideje, hogy egyszer majd mégis szabadság virul a holtnak véréből! A legyőzöttek győzni fognak.

És:

„...ne rettenetek meg tőlük! Mert nincs olyan rejtett dolog, amely le ne lepleződnék, és olyan titok, amely ki ne tudódnék.” Máté 10:26-33

Megj.

Melocco Miklós nevezte tisztának, végtelenül tisztának a mi forradalmunkat. S azt is tudatosítani kellene, hogy Szegeden a Rerrich téri szobor nem tisztavirág, hanem lepke, pillangó, s a pillangók fölszállnak.

Szeged, 2017. szeptember 6–12.

³ István, a király, ősbemutató, 1984, Dóm tér

